

ZAVRŠNO IZVJEŠĆE na projektu

Obnovljivi izvori energije za eko-hotel i eko-turističku destinaciju (116-2012298-2574)

Istraživanja na projektu broj 116-2012298-2574 «Obnovljivi izvori energije za eko-hotel i eko-turističku destinaciju» (glavni istraživač Branko Blažević) provodi se od akademske 2007/2008. godine, a slijedom temeljne hipoteze, da je prihvaćanje koncepcije održivog razvoja i korištenje obnovljivih izvora energije (OIE), pretpostavka ustrojavanja tržišno prihvatljive ukupne turističke ponude temeljene na eko-filozofiji koju treba slijediti u definiranju eko-hotela i eko-turističke destinacije. Nastavno na rezultate prethodnih istraživanja, koja su provedena u okviru projekata «Glavni plan razvoja turizma Primorsko-goranske županije» i «Turistička regionalizacija u globalnim procesima», publicirana je knjiga «Turistička regionalizacija u globalnim procesima» (red. Branko Blažević i Milena Peršić) sa međunarodnom recenzijom (ISBN-978-953-6198-71-9), a u kojoj je sudjelovala većina istraživača angažiranih i na ovom projektu. Vrijednost je ove knjige jer problematizira mogućnost implementacije «zelenih strategija» na razini hotela i turističke destinacije u Republici Hrvatskoj, gdje se uklapaju i OIE.

Tijekom istraživanja se poseban naglasak stavljao na rad sa studentima, magistrantima i doktorandima, paralelno s publiciranjem rezultata istraživanja u knjigama, udžbenicima i publikacijama sa znanstvenih skupova, te sudjelovanje na stručnim skupovima i okruglim stolovima s tendencijom primjene teorijskih polazišta u praksi turističkog i hotelskog gospodarstva. Teorijska polazišta i primjeri najbolje prakse aplicirani su na specifičnosti turističke destinacije Primorsko-goranske i Istarske županije, koje spadaju u razvijenije turističke regije u Republici Hrvatskoj. U istraživanju je naglasak bio na interdisciplinarnom pristupu, jer su se nastojale sagledati pretpostavke i ekonomska učinkovitost uvođenja OIE, ali i mogućnost aplikacije suvremenog ekonomskog instrumentarija u ostvarivanju svrhe i ciljeva istraživanja, definiranih ovih projektom. U svim istraživanjima su OIE tretirani kao jedan od uporišnih točaka u ostvarivanju načela održivog razvoja u turizmu u Republici Hrvatskoj.

Poseban je naglasak stavljen na primjenu suvremenog instrumentarija, odnosno metoda i tehnika kojima se unapređuje odnos prema okolišu, na način da se posebno sagledavaju ekonomski učinci ulaganja u unapređenje stanja u okolišu, nasuprot posljedicama nedjelovanja na okoliš, koji mogu imati negativne ekonomske učinke u dugom roku. Ulaganja u OIE su sagledavana sa različitih aspekata u kontekstu pozitivnih učinaka na okoliš, neovisno o visokim inicijalnim ulaganjima, ali sa dokazanim dugoročno pozitivnim posljedicama. Apliciranje ovog pristupa na specifičnosti u kojim djeluju eko-hoteli i eko-turistička destinacija, nalagalo je da se problematika OIE sagleda na polazištima unapređenja procesnih funkcija eko-hotela, s naglaskom na korištenje instrumentarija u pripremi informacija za menadžment okoliša hotela, nužne u procesu donošenja i ocjene zelenih strategija na razini turističkih destinacija, a u skladu sa eko-propisima i standardima, kao i sa ugovorima koje je Republika Hrvatska prihvatila u međunarodnim okvirima.

U sklopu istraživanja na projektu «Obnovljivi izvori energije za eko-hotel i eko-turističku destinaciju» angažiran je veći broj mladih istraživača, koji kroz svoje diplomske, magistarske i doktorske radove, nastoje dati svoj doprinos znanosti, što potvrđuju i objavljeni rezultati njihova istraživanja. Svoje radove istraživači sustavno prezentiraju na velikom broju

konferencijama i publicirali u časopisima. To se prvenstveno odnosi na organiziranje posebnih sekcija o obnovljivim izvorima energije i drugoj eko-problematiki u hotelima i turističkim destinacijama. Nastavno na pozitivna iskustva sa posljednja dva bienalna međunarodna kongresa "Turizam i hotelska industrija" (2008. i 2010), u okviru kojih su prezentirana 23 rada s ovom tematikom, veliki broj radova je prezentiran i na ostalim konferencijama u zemlji i inozemstvu, što je razvidno iz popisa radova u prilogu. Radovi s ovom tematikom se objavljuju u časopisu «Tourism and hospitality management», koji se financira od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, te koji se indeksira u 5 (pet) ekonomskih baza podataka, a između ostalog je i jedan cijeli broj bio posvećen ovoj tematici (broj 2/2008., Vol. 14, PP. 217-360). Uz navedeno je objavljen i veći broj znanstvenih i stručnih radova, koji se na odgovarajući način referiraju u CROSBİ znanstvenoj bazi podataka. Tijekom izrade projekta obranjene su slijedeće doktorske disertacije:

1. Dr. sc. Marinela Krstinić Nižić (član istraživačkog tima) doktorirala je 13. 12. 2010. godine na Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Opatiji, obranom doktorske disertacije na temu «Ekonomski učinci obnovljivih izvora energije u turističkoj destinaciji» (mentor Branko Blažević, voditelj projekta) na način da je istražila ovu problematiku u zemlji i inozemstvu i oblikovala model kojim je dokazala veću učinkovitost eko-hotela u odnosu na klasični hotel koji ne vodi računa o ukupnosti zagađenja na razini turističke destinacije, što dugoročno nosi višestruke negativne posljedice.
2. Dr. sc. Tatiana Zanini Gavranic, član istraživačkog tima, doktorirala na Sveučilištu Juraj Dobrića u Puli u 14. 04. 2011. na temu «Računovodstvene pretpostavke pripreme informacija za poslovno odlučivanje u hotelijerstvu» (mentor Milena Peršić, član istraživačkog tima) u okviru koje je istraživala financijske učinke upravljanja okolišem u hotelijerstvu i turizmu, na način da je na polazištima razvrstavanja troškova kvalitete izradila model upravljanje troškovima okoliša kao troškovima kvalitete (ukazala je na značenje «pozitivnih troškova» koji su posljedica donošenja odluka za unapređenje i zaštitu okoliša, nasuprot «negativnim troškovima» koji su posljedica nedjelovanja u odnosu na zaštitu i unapređenje okoliša, koji predstavljaju izgublenu vrijednost jer za njih gosti nisu spremni platiti više)

U završnoj fazi izrade su doktorske disertacije, čija se obrana očekuje u prvom dijelu slijedeće godine, a bile su motivirane radom na ovom projektu:

3. Mr.sc. Irena Peršić Živadinov, član istraživačkog tima. obrađuje temu «Održivo gospodarenje energijom u životnom vijeku hotela» (mentor Mladen Črnjar), na način da istraživanjem želi dokazati kako postoji povezanost ekonomske i ekološke učinkovitosti ulaganja u OIE hotela kao i u druga ekološka poboljšanja, koja je nužno sagledavati u čitavom životnom vijeku trajanja hotela i hotelskog proizvoda. U izradi modela naglasak stavlja na sinergijski učinak ekonomske isplativosti, ekološke prihvatljivosti i energetske neovisnosti hotela u kontekstu ostvarivanja načela održivog razvoja turizma na razini turističke destinacije.
4. Mr. sc. Vanja Vejzagić, član istraživačkog tima, obrađuje temu «Računovodstvene pretpostavke upravljanje eko-hotelom» (mentor Milena Peršić), u sklopu koje je proveo opsežno istraživanje o dostignutom stupnju razvoja eko-hotela u Velikoj Britaniji i Republici Hrvatskoj. Na teorijskim polazištima i primjera dobre prakse definirao je model utvrđivanja eko efikasnosti hotela, temeljeno na metodološkim

osnovama metoda upravljanja životnim vijekom proizvoda (LCC) i utjecajem na okoliš u životnom vijeku proizvoda (LCA).

5. Mr. sc. Dubravka Vlašić, član istraživačkog tima, obrađuje temu «Interna revizija kao potpora upravljanju okolišem u hotelijerstvu», (mentor Milena Peršić) je u okviru rada provela opsežno istraživanje o dostignutom stupnju razvoja interne revizije i mogućnosti ustroja eko-revizije u hotelijerstvu Hrvatske. Izradu modela temelji na standardima sustava EMAS odn. EU norme koja se odnosi na ustroj menadžmenta i revizije okoliša u poslovnom sustavu, a koja predstavlja temelj za jednoobrazno izvješćivanje i benchmarking izvještaja o okolišu. Naglasak je na izradi modela ustroja revizije okoliša u malom hotelu u specifičnim uvjetima hotelijerstva Hrvatske u uvjetima kada hoteli u Hrvatskoj budu mogli primjenjivati normu EMAS.
6. Mr. sc. Iris Lončar, član istraživačkog tima, obrađuje temu «Prilagodba računovodstva potrebama strategijskog menadžmenta u hotelijerstvu» (mentor Milena Peršić) koje je usmjereno na primjenu suvremenog instrumentarija primjenom informacija za donošenje strateških poslovnih odluka. Provedeno je opsežno istraživanje o dostignutom stupnju razvoja strategijskog računovodstva u velikim hotelskim poslovnim sustavima u hotelijerstvu Hrvatske, s posebnim naglaskom na informacijske zahtjeve kupaca (posebno ekološki osviještenih kupaca) da bi se na kraju izradio model upravljanja kupcima u hotelijerstvu u uvjetima kada se slijede ciljevi održivog razvoja hotelskih kompanija.

Članovi istraživačkog tima su sudjelovali i u izradi ekološki prihvatljivih projekata u području OIE a u funkciji preobrazbe energetske izvora, koji slijede načelo održivog razvoja. Naime, ekološki projekti takve vrste dugoročno su isplativi i imaju tendenciju značajnog utjecaja na regionalni razvoj s ekonomskog, ekološkog i društvenog aspekta. Time se slijedi svjetski prepoznatljiv trend podizanja svijesti o potrebu prelaska na OIE, ali i na promoviranje ekogradnje. U Republici Hrvatskoj se daje više načelna, a manje stvarna podrška razvoju ekohotela i eko-turističkih destinacija, pošto porezni propisi još uvijek nisu dovoljno poticajni da se pozitivni trendovi snažnije implementiraju u praksi. Stoga se intenziviraju ona istraživanja, koja bi trebala ukazati na daljnje pravce djelovanja («inteligentne hotelske sobe», primjena BSC metode u ocjeni eko-turističke destinacije, uloga «ekogradnje» u osiguranju dugoročne uštede energije, edukacija destinacijskog menadžmenta...), a u cilju ostvarivanja ekološke, ekonomske i društvene efikasnosti, kao temeljnog opravdanja za orijentaciju na koncepciju održivog razvoja.

Istraživanja koja su provedena u potpunosti su slijedila smjernice definirane planom istraživanja, a ostvareni rezultati potvrđuju da su OIE značajan činitelj u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja turizma, ali da se ne smiju promatrati izolirano, već u sinergijskom procesu sa ostalim aktivnostima usmjerenih na unapređenje i zaštitu okoliša. Posebno treba istaći da su dobiveni rezultati istraživanja (provedena u svim fazama istraživanja) rezultirala značajnim doprinosom znanosti i unapređenju prakse. Istovremeno su ukazala na mnoga relevantna područja, koja su još uvijek nedovoljno prisutna u svakodnevnoj praksi hotela, te da su potrebna značajna unapređenja na razini turističkih destinacija u Republici Hrvatskoj. U tu svrhu se predlažu unapređenja u propisima, mogući oblici uvođenja poticaja i drugih mjera, viši stupanj primjene eko-standarda i suvremenog instrumentarija, a u svrhu unapređenja i zaštite okoliša, uz naglasak da su OIE značajan činitelj realizacije ciljeva održivog razvoja koji nema alternativu u hotelijerstvu i turizmu Republike Hrvatske.